

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.6.2014.
COM(2014) 386 final

2014/0197 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1215/2009 o uvođenju izvanrednih trgovinskih mjera za zemlje i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske unije ili su s njim povezani i obustavi njegove primjene u pogledu Bosne i Hercegovine

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Politika EU-a prema zemljama zapadnog Balkana definirana je u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja koji je u svibnju 1999. pokrenula Europska komisija. Europsko vijeće je na svom sastanku u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000. zaključilo da sporazumima o stabilizaciji i pridruživanju sa zemljama zapadnog Balkana treba prethoditi asimetrična liberalizacija trgovine. Asimetrična liberalizacija trgovine predviđena je Uredbom Vijeća (EZ) br. 1215/2009 o uvođenju izvanrednih trgovinskih mjera za zemlje i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja ili su s njim povezani. Uredba (EZ) br. 1215/2009 primjenjuje se do 31. prosinca 2015.

Otkad je pokrenut Proces stabilizacije i pridruživanja, sklopljeni su sporazumi o stabilizaciji i pridruživanju između Unije i svih dotičnih zemalja zapadnog Balkana, osim Bosne i Hercegovine i Kosova.¹ Bosna i Hercegovina priznata je 2003. kao potencijalna zemlja kandidatkinja za pristupanje Europskoj uniji, a 2008. potpisala je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju pristavši na uvjete za članstvo u EU-u. Od tada se primjenjuje Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima s Bosnom i Hercegovinom, do dovršetka postupka ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Uzimajući u obzir razlike u području primjene liberalizacije tarifa u okviru ugovorenih režima koji su uspostavljeni između Unije i svih sudionika u Procesu stabilizacije i pridruživanja i povlastice odobrene u skladu s Uredbom (EZ) br. 1215/2009, predlaže se produženje trajanja Uredbe (EZ) br. 1215/2009 do 31. prosinca 2020. kako bi se korisnicima izvanrednih trgovinskih mjera i Europskoj uniji dalo dovoljno vremena da prema potrebi usklade povlastice odobrene u skladu s Uredbom (EZ) br. 1215/2009 s onima predviđenima u okviru sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Nakon proširenja Europske unije 1. srpnja 2013., Bosna i Hercegovina još uvijek nije prihvatila prilagodbu trgovinskih povlastica odobrenih u okviru Privremenog sporazuma kako bi se u obzir uzela tradicionalna povlaštena trgovina između Hrvatske i Bosne i Hercegovine u okviru Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA). U slučaju da Bosna i Hercegovina i Europska unija ne postignu sporazum o prilagodbi trgovinskih povlastica, povlastice odobrene Bosni i Hercegovini u skladu s Uredbom (EZ) br. 1215/2009 trebalo bi obustaviti od 1. siječnja 2016. Nakon što Bosna i Hercegovina i Europska unija budu potpisale i privremeno primjenjivale sporazum o prilagodbi trgovinskih povlastica u okviru Privremenog sporazuma, te će se povlastice ponovno uvesti.

Člankom 21. stavkom 1. Ugovora o EU-u propisano je da se djelovanje Unije na međunarodnoj sceni vodi načelima koja su nadahnjivala njezino stvaranje, razvoj i proširenje te koja ona nastoji promicati u ostatku svijeta, uključujući demokracijom, vladavinom prava, univerzalnošću i nedjeljivošću ljudskih prava i temeljnih sloboda te poštovanjem ljudskog dostojanstva. Unija mora poštovati i promicati ta načela i u svojem vanjskom djelovanju, uključujući svoju zajedničku trgovinsku politiku. Uredbom (EZ) br. 1215/2009 nije predviđena mogućnost privremene obustave odobrenja izvanrednih trgovinskih mjera u slučaju da njezini korisnici ozbiljno i sustavno krše temeljna načela ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Primjereno je uvesti takvu mogućnost kako bi se osiguralo poduzimanje hitnih mjera u slučaju nastanka ozbiljnog i sustavnog kršenja temeljnih načela ljudskih prava, demokracije i vladavine prava u jednoj od zemalja i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske unije ili su s njim povezani.

¹ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s rezolucijom 1244/1999 UNSC-a i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova.

Naposljetku, obuhvaćena je tehnička prilagodba u pogledu pristupa Crne Gore dodatnim cjelokupnim kvotama za uvoz vina.

2. PRAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

Pravna je osnova prijedloga članak 207. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

3. PRORAČUNSKE IMPLIKACIJE

Predložena Uredba ne uzrokuje dodatne troškove za proračun EU-a. U razdoblju od 2015. do 2020. neće biti dodatnog gubitka prihoda od pristojbi u vezi s proizvodima koji potječu iz trenutačnih korisnika. Pretpostavljeni prihod koji bi se mogao ostvariti budućim izvozom ne smatra se gubitkom prihoda od pristojbi.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1215/2009 o uvođenju izvanrednih trgovinskih mjera za zemlje i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske unije ili su s njim povezani i obustavi njegove primjene u pogledu Bosne i Hercegovine

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Uredbom Vijeća (EZ) br. 1215/2009² predviđena je asimetrična liberalizacija trgovine između Unije i dotičnih zemalja i područja zapadnog Balkana kojom im se za gotovo sve njihove proizvode odobravaju pogodnosti izvanrednog i neograničenog bescarinskog pristupa tržištu Unije do 31. prosinca 2015.
- (2) Uredbom (EZ) br. 1215/2009 nije predviđena mogućnost privremene obustave odobrenja izvanrednih trgovinskih mjera u slučaju da njezini korisnici ozbiljno i sustavno krše temeljna načela ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Primjereno je uvesti takvu mogućnost kako bi se osiguralo poduzimanje hitnih mjera u slučaju nastanka ozbiljnog i sustavnog kršenja temeljnih načela ljudskih prava, demokracije i vladavine prava u jednoj od zemalja i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske unije ili su s njim povezani.
- (3) Uzimajući u obzir razlike u području primjene liberalizacije tarifa u okviru ugovorenih režima koji su uspostavljeni između Unije i svih sudionika u Procesu stabilizacije i pridruživanja i povlastice odobrene u skladu s Uredbom (EZ) br. 1215/2009, predlaže se produženje razdoblja primjene Uredbe (EZ) br. 1215/2009 do 31. prosinca 2020. kako bi se korisnicima izvanrednih trgovinskih mjera i Europskoj uniji dalo dovoljno vremena da prema potrebi usklade povlastice odobrene u skladu s Uredbom (EZ) br. 1215/2009 s onima predviđenima u okviru sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.
- (4) Uredbom (EZ) br. 1215/2009 predviđena je cjelokupna kvota za uvoz u Uniju vina s oznakama kombinirane nomenklature (KN) 220421 93-220421 98 i 220429 93-220429 98. Ova je kvota dostupna svim zemljama ili područjima zapadnog Balkana pod uvjetom da iscrpe svoje pojedinačne kvote za vino, u skladu s bilateralnim sporazumima o stabilizaciji i pridruživanju s izuzetkom Crne Gore. Protokolom o vinu

² Uredba Vijeća (EZ) br. 1215/2009 od 30. studenoga 2009. o uvođenju izvanrednih trgovinskih mjera za zemlje i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske unije ili su s njim povezani (SL L 328, 15.12.2009., str. 1.)

sklopljenim s Crnom Gorom obuhvaćena je kvota za vino samo za oznake KN ex 220410 i ex 220421, što ta zemlja nije bila u mogućnosti iskoristiti. Zbog toga je Crnoj Gori u stvarnosti onemogućen pristup bescarinskoj kvoti za vino za proizvode koji nisu obuhvaćeni njezinim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Kako bi se osiguralo da se prema svim dotičnim zemljama i područjima zapadnog Balkana postupa jednako, primjereno je odrediti da se i Crnoj Gori dopusti pristup cjelokupnoj kvoti za vino obuhvaćeno oznakom KN 220429 bez potrebe iscrpljivanja pojedinačnih kvota.

- (5) Otkad je pokrenut Proces stabilizacije i pridruživanja, sporazumi o stabilizaciji i pridruživanju sklopljeni su sa svim dotičnim zemljama zapadnog Balkana, osim s Bosnom i Hercegovinom i Kosovom.³ U lipnju 2013. Vijeće je ovlastilo Komisiju da počne pregovore za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Kosovom.
- (6) Bosna i Hercegovina priznata je 2003. kao potencijalna zemlja kandidatkinja za pristupanje Uniji, a 16. lipnja 2008. potpisala je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju („Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju”) pristavši na uvjete za članstvo u Uniji. Od tada se primjenjuje Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima s Bosnom i Hercegovinom⁴ („Privremeni sporazum”), do dovršetka postupka ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.
- (7) Međutim Bosna i Hercegovina još uvijek nije prihvatila prilagodbu trgovinskih povlastica odobrenih u okviru Privremenog sporazuma kako bi se u obzir uzela tradicionalna povlaštena trgovina između Hrvatske i Bosne i Hercegovine u okviru Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA). U slučaju da do donošenja ove Uredbe Europska unija i Bosna i Hercegovina ne budu potpisale i privremeno primjenjivale sporazum o prilagodbi trgovinskih povlastica iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Privremenog sporazuma, povlastice odobrene Bosni i Hercegovini trebalo bi obustaviti od 1. siječnja 2016. Nakon što Bosna i Hercegovina i Europska unija budu potpisale i privremeno primjenjivale sporazum o prilagodbi trgovinskih povlastica u okviru Privremenog sporazuma, te bi povlastice trebalo ponovno uvesti,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EZ) br. 1215/2009 mijenja se kako slijedi:

- (1) U članku 2. stavku 1. dodaje se sljedeća točka (d):

„(d) odustajanju zemalja i područja spomenutih u članku 1. od uključenosti u ozbiljno i sustavno kršenje ljudskih prava, uključujući osnovna prava radnika, temeljna načela demokracije i vladavine prava.”
- (2) U članku 12. drugi i treći stavak zamjenjuju se sljedećim:

„Primjenjuje se do 31. prosinca 2020.”
- (3) U Prilogu I. bilješka 5. zamenjuje se sljedećim tekstem:

„(5) Primjena cjelokupne carinske kvote na vino podrijetlom iz Crne Gore, u mjeri u kojoj se odnosi na proizvode s oznakom KN 2204 21, uvjetovana je prethodnim iscrpljivanjem

³ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s rezolucijom 1244/1999 UNSC-a i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova.

⁴ Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima između Europske zajednice, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane (SL L 233, 30.8.2008., str. 6.).

pojedinačnih carinskih kvota predviđenih Protokolom o vinu sklopljenim s Crnom Gorom. Ta pojedinačna carinska kvota otvara se pod rednim brojem 09.1514.”

Članak 2.

Primjena Uredbe (EZ) br. 1215/2009 u pogledu Bosne i Hercegovine obustavlja se s učinkom od 1. siječnja 2016.

Članak 3.

1. Neovisno o članku 2., primjena Uredbe (EZ) br. 1215/2009 u pogledu Bosne i Hercegovine ne obustavlja se ako prije 1. siječnja 2016. Europska unija i Bosna i Hercegovina potpišu i privremeno primjenjuju sporazum o prilagodbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Privremenog sporazuma kako bi se u obzir uzelo pristupanje Hrvatske Europskoj uniji.
2. U slučaju da sporazum iz stavka 1. ne bude potpisan i privremeno primjenjivan prije 1. siječnja 2016., Uredba (EZ) br. 1215/2009 ponovno se primjenjuje u pogledu Bosne i Hercegovine od datuma potpisivanja i privremenog primjenjivanja takvog sporazuma.
3. Komisija objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije* čim sporazum iz stavka 1. bude potpisan.

Članak 4.

Ova Uredba stupa na snagu sedmog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*